

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2022 – 2024

I. Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przepis ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Wyróżnia się następujące rodzaje, formy i skutki przemocy:

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
Przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie jej stanu zdrowia lub pozbawienie jej życia.	Szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	Bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;

<p>Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej. Zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.</p>	<p>Wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.</p>	<p>Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.</p>
<p>Przemoc seksualna – naruszenie intymności. Zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności.</p>	<p>Gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.</p>	<p>Obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.</p>
<p>Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności. To każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.</p>	<p>Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.</p>	<p>Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.</p>

Przemoc jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów takich jak wstyd, bezradność, nieufność, obawa o własne zdrowie i życie. Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka, a więc prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, uznaje za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania, w związku, z czym poddaje ustawowej regulacji zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Zamierzeniem ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców w ich miejscu zamieszkania. Takie postrzeganie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nakłada na Gminę obowiązek przygotowania programu, który będzie źródłem wskazań dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania temu problemowi.

II. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Korycin

W Gminie Korycin na pobyt stały zameldowanych jest 3219 osób, w tym 1954 w wieku produkcyjnym i 639 w wieku poprodukcyjnym.

Na naszym terenie znajduje się Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Korycinie, w której uczy się 224 uczniów (stan na dzień 30.11.2021 r.).

Z danych Posterunku Policji w Janowie wynika, iż w niewielkim stopniu zmniejsza się liczba interwencji przeprowadzanych przez funkcjonariuszy PP w związku z przemocą w rodzinie:

- W 2018 roku podjęto 56 interwencji domowych, w tym 40 po spożyciu alkoholu.
- W 2019 roku podjęto 43 interwencje domowe, w tym 18 po spożyciu alkoholu,
- W 2020 roku podjęto 41 interwencji domowych, w tym 28 po spożyciu alkoholu.

Liczba formularzy „Niebieskich Kart – A” wypełnionych przez przedstawicieli Policji

	Liczba WSZYSTKICH formularzy „Niebieskich Kart – A”	Liczba formularzy „Niebieskich Kart – A” WSZCZYNAJĄCYCH procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba formularzy „Niebieskich Kart – A” WSZCZYNAJĄCYCH procedurę „Niebieskie Karty”, w których osoba, co do której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy, była osoba niepełnoletnia (do 18 r.ż.)	Liczba formularzy „Niebieskich Kart – A” WSZCZYNAJĄCYCH procedurę „Niebieskie Karty”, w których osoba, co do której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy, była osoba starsza (pow.65 r.ż.)
2018	16	12	1	1
2019	19	15	1	2
2020	13	13	0	0

Tabela przedstawia liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez przedstawicieli Policji na przestrzeni lat 2018 – 2020. Najczęściej dokonuje się tego podczas przeprowadzonych interwencji domowych.

W 2011 roku Zarządzeniem Wójta Gminy Korycin został powołany Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem tego Zespołu jest zapewnienie efektywnej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy na terenie gminy Korycin, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kurator sądowy.

Reagowanie służb na stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2018 -2020

Rodzaj działania		2018	2019	2020
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze		14	18	11
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze		15	18	9
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”		16	21	14
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym		12	15	11
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku:	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	10	17	11
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	0	1	4

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin. Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Do zadań grup roboczych należy m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Pracownicy socjalni oraz dzielnicowy na bieżąco monitorowali sytuację w rodzinach, kontaktowali się z osobami pokrzywdzonymi, a w razie potrzeby inicjowali dalsze działania

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w latach 2018-2020

Wskaźnik		2018	2019	2020
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	ogółem	13	19	12
	kobiety	11	15	7
	mężczyźni	1	3	4
	dzieci	1	1	1

Z przytoczonych danych wynika, że sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni, a ofiarami kobiety. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe – w przypadku dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci - rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. Nie odnotowano przypadków odebrania dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą.

Od września 2013 r. roku został utworzony Punkt Informacyjny w Korycinie i jest zatrudniona instruktor terapii uzależnień, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, specjalista pomocy psychologicznej i interwencji kryzysowej. Czynny w każdy wtorek w godz. 18.00- 20.00 i świadczy następujące usługi:

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i podjęcia terapii osób współuzależnionych,
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
- 5) udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc rodzinie.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2018 – 2020

Pomoc w formie poradnictwa		2018	2019	2020
	Psychologiczne		13	19
Socjalne		13	19	12

Poradnictwo socjalne realizowane jest przez pracowników socjalnych poprzez udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osób i rodzin. Informowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie o przysługujących im prawach i formach pomocy. Wsparcie w sytuacjach związanych z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

III. Cele Programu

1. Cele Programu to:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Korycin.
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Korycin.
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie.
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

IV. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.
3. Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
4. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

V. Zasoby Gminy Korycin w zakresie realizacji Programu

1. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- 1) Rada Gminy Korycin,
- 2) Wójt Gminy Korycin,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) Szkoła Podstawowa w Korycinie,
- 7) Przedszkole w Korycinie,
- 8) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korycinie,
- 9) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- 10) Parafie w Bombli i Korycinie,
- 11) organizacje pozarządowe
- 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce,
- 13) Sąd Rejonowy w Sokółce,

14) Posterunek Policji w Janowie.

2. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią.
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
5. Silne więzy rodzinne.
6. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów.
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
5. Ubóstwo.
6. Brak infrastruktury socjalnej w Gminie.
7. Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1 – zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Korycin.

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie: Rada Gminy Korycin.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmiot realizujący działanie: Wójt Gminy Korycin.

3. Współpracujący w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Korycin:

- 1) pracownicy socjalni,
 - 2) przedstawiciele oświaty,
 - 3) przedstawiciele policji,
 - 4) kuratorzy sądowi,
 - 5) przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 6) przedstawiciele ochrony zdrowia,
 - 7) przedstawiciele organizacji pozarządowych
- do obowiązków których należą:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 4) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 5) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 6) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 7) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 8) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 2) obalanie mitów na temat przemocy,
- 3) szkolenia na temat przemocy,
- 4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji i komputerze,
- 5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne,
- 6) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 7) organizowanie konkursów wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działania:

- Zespół Szkół w Korycinie,
- Przedszkole w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin.

Cel 2 – zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc.

4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Sokółce o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Posterunek Policji w Janowie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin.

Cel 3 – zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Prowadzenie Punktu Informacyjnego, do którego zadań należy:

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i podjęcia terapii osób współuzależnionych;
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia;
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- 5) udzielanie informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc rodzinie. Podmiotem realizującym działanie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie.

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- 1) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- 2) przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Posterunek Policji w Janowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie,
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoła Podstawowa w Korycinie,
- Przedszkole w Korycinie,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Korycinie.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Korycin,
- Posterunek Policji w Janowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korycinie.

IX. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Osobą odpowiedzialną za całościowe monitorowanie będzie przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Korycin.

Przewodniczący Rady
Iwona Chwiećko